

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія фінансово- економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора навчальної роботи

Марина ЗАЙЧЕНКО

08 2023 р.

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Бюджетна система» 3 курс

Освітньо-професійний ступінь – фаховий
молодший бакалавр

Освітньо-кваліфікаційний рівень – фаховий
молодший бакалавр

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма Фінанси. Банківська
справа та страхування

Рік навчання 3-й, семестр 5-й

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 3,5

Мова викладання-українська

**Контактна
інформація
викладача
(e-mail)**

Костенко Світлана Олександрівна

kostenko@gmail.com

**Посилання
на курс
Google**

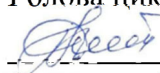
в <https://classroom.google.com/u/0/>

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

Цикловою комісією
фінансово - економічних дисциплін

Білгород - Дністровського фахового
коледжу природокористування,
будівництва та комп'ютерних технологій

Голова циклової комісії

 / Світлана СТЕПОВА/
(протокол №1 від 28.08. 2023р.)

ПОГОДЖЕНО

Голова групи кадрового забезпечення
освітньо-професійної програми Фінанси,
банківська справа та страхування
спеціаліст вищої категорії

 Світлана КОСТЕНКО
«__» __. 2023 р.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Проблеми теорії і практики функціонування бюджету у суспільстві завжди перебували у центрі уваги владних структур, усіх верств населення будь-якої держави. Це зумовлено тим, що в умовах товарногрошових відносин держава не може повноцінно виконувати свої функції, не маючи у розпорядженні необхідного обсягу фінансових ресурсів, які були б зосереджені у бюджеті. Отже, рівень економічного розвитку, матеріальний добробут громадян, безпека населення і країни перебувають у повній залежності від фінансових можливостей держави, котрі визначаються величиною її бюджету.

«Бюджетна система» забезпечує підготовку студентів зі спеціальності “Фінанси, банківська справа та страхування” і разом з іншими дисциплінами формує інтегрований підхід до економічної підготовки фахових молодших бакалаврів.

МЕТА І ЗАВДАННЯ

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців теоретичних знань щодо сутності функціонування бюджетної системи України, вивчення бюджетних відносин, характеру їх впливу на суспільство та опанування практичними розрахунковими методами бюджетного планування.

Завдання навчальної дисципліни вивчити: основи формування бюджетної системи, її принципи; методи формування і використання коштів Державного бюджету України; основні напрями бюджетної політики держави; методи і джерела формування доходів бюджету, напрями їх використання; методикау визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; методи і джерела формування доходів місцевих бюджетів та їх видатків.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Знати: сутність, призначення та роль бюджету держави; сутність дефіциту (профіциту) та джерела фінансування бюджетного дефіциту; складові системи доходів і видатків бюджету; сутність міжбюджетних відносин і міжбюджетних трансфертів; склад видатків бюджету на економічну діяльність держави та науку; склад видатків бюджету на соціальний захист населення та соціальну сферу; склад видатків бюджету на оборону та управління; склад і структуру державного боргу та видатки на його обслуговування.

вміти: працювати з нормативно-правовою базою з питань бюджету та бюджетних правовідносин; обчислювати показники бюджетного дефіциту, визначати рівень його небезпечності; визначати показники зведених бюджетів на різних рівнях; визначати обсяги міжбюджетних трансфертів, пропорції та порядок їх розподілу; аналізувати динаміку та структуру доходів і видатків бюджету; здійснювати розмежування доходів і видатків між бюджетами; визначати обсяги потенційної державної підтримки галузей економіки за відповідними бюджетними програмами; визначати обсяги державної соціальної допомоги за відповідними напрямками; визначати рівень обґрунтованості та достатності видатків на оборону та управління; визначати та аналізувати показники боргового навантаження, використовувати методи управління державним боргом.

СТРУКТУРА КУРСУ

Вид заняття	Теми занять	Результати навчання	Завдання	Години (лекції/практичні)	Оцінювання (бали)
5 семестр					
Модуль 1					
Лекція 1	Сутність, призначення і роль бюджету держави	Знати сутність бюджету держави, як економічної категорії. Бюджетний механізм та бюджетну політику держави	Опрацювати теоретичний матеріал	2	1
Семінарське заняття 1	Сутність, призначення і роль бюджету держави	Семінар запитань і відповідей Вміти відповідати на питання та давати обґрунтовану відповідь	Оформлення роботи	2	4
Лекція 2	Бюджет як основний фінансовий план держави	Знати джерела формування бюджету, напрями його використання, бюджетне планування, етапи бюджетного процесу	Опрацювати теоретичний матеріал	2	1
Семінарське заняття 2	Бюджет як основний фінансовий план держави	Семінар – розгорнута бесіда Вміти обговорювати основні питання теми та вести дискусію	Оформлення роботи	2	4
Лекція 3	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	Знати причини виникнення бюджетного дефіциту та джерела його фінансування	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2

Семінарське заняття 3	Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	Семінар з виконанням практичних задач. Вміти складати розрахунок абсолютних та відносних показників бюджетного дефіциту, визначення рівня його небезпечності	Оформлення роботи	2	4
-----------------------	---	---	-------------------	---	---

Лекція 4	Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України	Знати бюджетний устрій та побудову бюджетної системи України, принципи побудови	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Семінарське заняття 4	Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України	Семінар з виконанням практичних задач. Визначення обсягу дохідної частини зведеного бюджету області, зведеного бюджету району області, зведеного бюджету міста з районним поділом	Оформлення роботи	2	4
Лекція 5	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	Знати зміст і складові міжбюджетних відносин, методи бюджетного регулювання	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Семінарське заняття 5	Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	Семінар запитань і відповідей Вміти відповідати на питання та давати обґрунтовану відповідь	Оформлення роботи	2	4

Виконання тесту

2

Разом за модуль

30

Модуль 2

Лекція 6	Система доходів бюджету	Знати склад та характеристика доходів бюджетів, їх класифікацію	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Семінарське заняття 6	Система доходів бюджету	Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз складу та структури доходів Державного бюджету України	Оформлення роботи	2	4

Лекція 7	Система видатків бюджету	Знати склад та характеристика видатків бюджетів, їх класифікацію	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Семінарське заняття 7	Система видатків бюджету	Семінар з виконанням практичних задач. Аналіз складу та структури видатків Державного бюджету України	Оформлення роботи	2	4
Лекція 8	Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	Знати склад та структуру видатків бюджету на економічну діяльність держави та науку	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Семінарське заняття 8	Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку	Семінар з виконанням практичних задач. Проаналізувати склад і структуру видатків бюджету на економічну діяльність держави і науку	Оформлення роботи	2	4
Лекція 9	Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	Знати склад та структуру видатків бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Семінарське заняття 9	Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу	Семінар з виконанням практичних задач. Проаналізувати склад і структуру видатків бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу.	Оформлення роботи	2	4
Лекція 10	Видатки бюджету на оборону та управління	Знати склад та структуру видатків бюджету на оборону та управління	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2
Семінарське заняття 10	Видатки бюджету на оборону та управління	Семінар запитань і відповідей Вміти відповідати на питання та давати обґрунтовану відповідь	Оформлення роботи	2	4
Лекція 11	Видатки бюджету на обслуговування державного боргу	Знати склад та структуру видатків бюджету на обслуговування державного боргу	Опрацювати теоретичний матеріал	4	2

Виконання тесту		8
Разом за модуль 2		40
Диференційований залік		30
Разом за курс		100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн формі за погодженням із завідувачем відділення)

ПОРЯДОК ПЕРЕРАХУНКУ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ НОРМОВАНОЇ 100-БАЛЬНОЇ ШКАЛИ ОЦІНЮВАННЯ В НАЦІОНАЛЬНУ ШКАЛУ ТА ШКАЛУ ЄКТС

Рейтинг здобувача освіти, бали	Оцінка національна за складання	
	екзаменів, диференційованих заліків	заліків*
90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
00 – 59	Незадовільно	Не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна

1. Арістов Ю.Ю. Бюджетна система як інструмент соціально-економічного розвитку країни. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 154–159. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.3.154>
2. Бюджетна система : підручник / за ред. д.е.н., професора В.Г. Дем'янишина, д.е.н., професора О.П. Кириленко та д.е.н., професора З.М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/43482/1/Budzetna_systema_2020.pdf
3. Дорош О., Сальникова Т. (2019). Бюджет держави як інструмент реалізації соціально-економічних програм. Молодий вчений. 2019. № 5 (69). С. 119–122. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-48>

4. Канєва Т.В. Бюджет як інструмент соціально-економічного розвитку країни. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 7. С. 45–51. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.7.45>
5. Панухник О., Федотова Я., Голич Н. Державний бюджет України-2023: особливості регулювання фінансово-економічних процесів в умовах повномасштабної війни. Соціально-економічні проблеми і держава. 2022. Вип. 2 (27). С. 63–71. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22povupv.pdf>

Додаткова

6. Бюджетний кодекс України : Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50 (50 – 51). – С.1778.
7. Науково-практичний коментар до Бюджетного кодексу України / колектив авторів [загальна редакція Ф. Ярошенка]. – К. : Вид. "Зовнішня торгівля", 2010. – 194 с.
8. Про Державний бюджет України на 2023 рік : Закон України № 80-VIII від 28.12.2014 р. // Офіційний вісник України. – 2023. – № 3. – С. 311.
9. Фещенко Л. В. Бюджетна система України : навч. посіб. / Л. В. Фещенко, П. В. Проноза, Н. В. Кузьминчук. – К. : Кондор, 2008. – 440 с.
10. Юшко С. В. Бюджетна система : навч. посіб. / С. В. Юшко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 348 с.
11. Податковий кодекс України : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. зі зм.і доп.
12. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. –1997. – № 24. – Ст. 170.

Інформаційні ресурси

13. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. – Режим доступу : <http://treasury.gov.ua>.
14. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
15. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua>.
16. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua>.
17. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
18. Офіційний веб-сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

19. Офіційний веб-сайт Рахункової палати України. – Режим доступу : <http://www.as-rada.gov.ua>.